

Viitasaaren kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki

Kaupunginhallitus 23.06.2025 § 169
342/03.00/2025

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus jatkaa alueidenkäyttöä, maapolitiikkaa ja kaavojen toteuttamista koskevien pykälien osalta. Lisäksi kokonaisuuteen yhdistetään kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevan lain uudistaminen.

Alueidenkäyttölaki sisältää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusjärjestelmää sekä merialuesuunnittelua koskevat säännökset. Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä ehdotetaan säilytettäväksi pääpiirteittäin ennallaan. Keskeisimmät muutokset kohdistuvat maakuntakaavan ohjausvaikutukseen, kaavojen sisältövaatimusten ajantasaistamiseen, tuuli- ja aurinkovoimarakentamiseen, vähittäiskaupan suuryksiköihin, maaomistajan aloiteoikeuteen ja kumppanuuskaavoituksen, kaavoitusprosessin sujuvoittamiseen sekä muutoksenhakuun.

Ympäristöministeriö on pyytänyt kunnilta ja kaupungeilta lausuntoa valmisteilla olevasta uudesta alueidenkäyttölain luonnoksesta (diaarinumero: VN/26856/2023).

Lausuntopyyntö pohjautuu Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteisiin, jossa painotetaan mm. teollisuuspuistojen maankäytön prosessien nopeuttamista, maanomistajien aloiteoikeutta yleis- ja asemakaavoituksessa, kaavoituksen ja lupaprosessien sujuvoittamista sekä uusiutuvan energiainvestointien edistämistä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi alueidenkäyttölaki, joka muodostuu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusta ja merialuesuunnittelua koskevista säännöksistä. Samalla alueidenkäyttölain nimike muutettaisiin *Laiksi kaavojen toteuttamisesta*.

Lainvalmistelun mukaan alueidenkäytön suunnittelun kolmiportainen hierarkia sekä kuntien keskeinen ja ratkaiseva rooli kaavoituksessa säilyisivät.

Uudessa alueidenkäyttölaissa maakuntakaava rajattaisiin koskemaan vain valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä asioita ja myös maakuntakaavan oikeusvaikutuksia rajattaisiin. Kuntien yhteinen yleiskaava ohjaisi yleiskaavaa maakuntakaavan sijasta ja kuntien yhteinen yleiskaava olisi mahdollista hyväksyä kuntien valtuustoissa. Lakiin lisättäisiin säännökset maanomistajan yleiskaavaa ja asemakaavaa koskevasta aloiteoikeudesta sekä kunnan mahdollisuudesta antaa asemakaavaa tai yleiskaavaa koskeva ehdotus maanomistajan valmisteltavaksi. Lakiin lisättäisiin myös suurimpien kaupunkiseutujen yhteistyövelvoitetta, asemakaavan ja yleiskaavan yhteiskäsittelyä sekä aurinkovoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, että tuulivoimalan vähimmäisetäisyyttä asutuksesta koskevat säännökset. Esityksen perustelujen mukaan kaavoitusmenettelyä koskevia säännöksiä yksinkertaistettaisiin. Muutoksenhakuoikeus asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä rajattaisiin tietyissä tilanteissa asianosaisiin ja yhteisöille lisättäisiin muistutusvelvoite valitusoikeuden käyttämisen edellytykseksi.

Hallituksen esitysluonnos alueidenkäyttölainsäädännön muuttamisesta on luettavissa lausuntopalvelun kautta <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=e92c21ba-a798-43a0-9fe1-1ba4b63ca95c>, johon myös lausunto pyydetään toimittamaan kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen 11.7.2025 mennessä.

Viitasaaren kaupungin lausunto

Yleiset säännökset, luku 1, 1§ - 11§

Viitasaaren kaupunki pitää hyvänä alueidenkäytön- ja kaavoitusjärjestelmän säilyttämistä pääpiirteittäin entisellään. Nykyinen kaavoitusjärjestelmä on toimiva, testattu ja ennakoitava, mikä on kuntien, kansalaisten ja elinkeinoelämän yhteinen etu. Viitasaaren kaupunki korostaa myös kuntien itsehallinnon ja kaavoitusmonopolin säilyttämistä.

Viitasaaren kaupungin näkemyksen mukaan lain sujuvoittamistavoitteet ovat monelta osin hyvät, mutta lakiluonnokseen sisältyy myös kuntien maankäytön ohjaamista haittaavia tekijöitä, joiden vaikutuksia alueidenkäytön suunnitteluun ja muuhun yhteiskuntaan ei ole riittävästi arvioitu.

Hallituksen tavoitteena on sujuvoittaa ja nopeuttaa kaavoitusprosesseja, mutta lakiesityksessä ilmenee osin ristiriitaisia säännöksiä, jotka raskauttavat kaavoituksen etenemistä ja lisäävät byrokratiaa.

Viranomaisten tehtävät, luku 2, 12§ - 17§

Viitasaaren kaupungilla ei ole huomautettavaa luvusta 2.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, luku 3, §18 - §20

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevat säännökset säilyisivät pääosin ennallaan. Niihin tehtäisiin muutamia tarkennuksia:

Alueidenkäyttötavoitteissa käsiteltäviä asioita täsmennettäisiin lisäämällä niihin mm. huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuus sekä ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuus. Lakiin lisättäisiin maininta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ajantasaisuuden arvioinnista, jossa eduskunnalle olisi varattava mahdollisuus ottaa kantaa tavoitteissa käsiteltäviin asioihin. Lisäksi Valtioneuvosto voisi antaa määräyksen valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi ja tarvittaessa tehostaa määräystä uhkasakolla.

Viitasaaren kaupunki näkee tärkeänä, että valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteissa huomioidaan ilmastonmuutos- ja luontoasiat sekä huoltovarmuus ja turvallisuusasiat. Näiden katsotaan olevan ajankohtaisia ja perusteltuja kokonaisuuksia tässä hetkessä sekä erityisesti tulevaisuuden kannalta. Lain tavoitteiden toimeenpanossa on varmistettava riittävä joustavuus erikokoisille kunnille niin, että myös pienet kaupungit ja kunnat pystyvät toimimaan laissa asetettujen tavoitteiden mukaan.

Maakuntakaava, luku 4, 21§ - 30§

Maakuntakaavan tehtävä rajattaisiin koskemaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä asioita. Muutoksen tarkoitus on korostaa maakuntakaavan yleispiirteisyyttä ja tarkentaa kaavatasojen työnjakoa. Lisäksi maakuntakaavan tehtävistä poistuisi muutoksen myötä seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden sijainnin ohjaus ja mitoittaminen.

Selkeimmin muutos näkyisi siinä, että maakuntakaavalla ei enää ratkaistaisi yksittäisten kuntien yhdyskuntarakennetta koskevia asioita.

Muutos ei kuitenkaan estäisi esimerkiksi maakunnan kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteeseen ja liikennejärjestelmään tai niiden yhteensovittamiseen liittyvien alueidenkäytön periaatteiden käsittelyä maakuntakaavassa, jos näillä kysymyksillä on vähintään maakunnallista merkitystä. Tämä tulisi kuitenkin tehdä maakuntakaavan tehtävän mukaisella tarkkuudella.

Alueet ovat erilaisia ja maakunnallisesti merkittävän alueidenkäytön raja voi vaihdella maan eri osissa alueen olosuhteiden mukaan. Maakunnallisesti merkittävän rajan määrittäminen olisi ensisijaisesti maakuntakaavaa laativan maakuntaliiton ratkaistava mm. alueidenkäyttöratkaisujen vaikutusten laajuuden perusteella.

Maakuntakaava muodostaa merkittävän lähtökohdan kunnan yleis- ja asemakaavoitukselle. Viitasaaren kaupunki pitää tärkeänä, että laissa määritellään selkeästi maakuntakaavan ohjausvaikutuksen laajuus ja sitovuus. Maakuntakaavan tulee tukea myös pienten kuntien elinvoimaa ja kehittämismahdollisuuksia, eikä sen tule rajoittaa paikallista kehittämistä liian tarkkoilla määräyksillä. Maaseutukunnissa ei laadita yhteisiä yleiskaavoja, joten maakuntakaavoituksen yhteydessä laadittavat ylikunnalliset selvitykset nähdään tärkeinä kuntakohtaisissa kaavoitusprosesseissa. Huomionarvoisina kuntarajat ylittävänä selvityksinä voidaan pitää muun muassa tuulivoiman, kaupan suuryksiköiden, väylästäön, kunnallistekniikan, sähköverkkojen, laajojen luontoesiintymien ja suurten elinkeinohankkeiden aiheuttamia vaikutuksia.

Yleiskaava ja asemakaava, luku 5, 31§ - 45§ ja luku 6 §46 - §66

Yleiskaava ja asemakaava säilyttäisivät nykyisen roolinsa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä. Lakiin tehtäisiin kaavaprosessin sujuvuutta lisääviä ja kaavojen sisältövaatimuksia koskevia muutoksia. Asemakaava voitaisiin perustellusta syystä laatia tai muuttaa sisällöltään yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poiketen, jos yleiskaava on vanhentunut. Säännöksessä ei enää edellytettäisi, että asemakaavan on sopeuduttava yleiskaavan kokonaisuuteen eikä sitä, että yleiskaava on ilmeisen vanhentunut. Uudeksi menettelyksi ehdotetaan yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittelyä, jolloin ne voitaisiin laatia yhtä aikaa ja hyväksyä samalla päätöksellä. Yleiskaavan tai asemakaavan laatimista tai muuttamista varten määrätyille rakentamiskielloille säädettäisiin enimmäiskestoajat. Sama koskisi asemakaavassa annettua, kaavan toteuttamisen ajoittamiseksi tarpeellista rakentamiskieltoa. Kuntien yhteinen yleiskaava säilyisi. Muutoksena yhteinen yleiskaava ohjaisi kunnan yleiskaavaa ja kaava voitaisiin hyväksyä kuntien valtuustoissa.

AKL-luonnoksessa, luvussa 6 § 50 sanotaan, että asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen saavuttavuudelle ja liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisarvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja, viheralueita tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita. Asemakaavassa on varauduttava lisääntyviin sään ääri-ilmiöihin ja tulviin.

Viitasaaren kaupunki pitää yleis- ja asemakaavaa koskevia uudistuksia kannattavina, jossa korostuu erityisesti kaavaprosessien sujuvoittaminen ja ilmasto- ja ympäristötavoitteiden vahvistaminen. Uudistukset voivat kuitenkin myös heikentää kuntien mahdollisuuksia suunnittelun tehokkuuteen, sillä kaavaprosessit hidastuvat, kaavahankkeiden

laadintakustannukset kasvavat ja hallintotyömäärä lisääntyy uusien vaatimusten myötä.

Asemakaavan laatimiseen tai muuttamiseen vanhentuneesta yleiskaavasta poiketen tulisi lisätä määritelmä siitä, millä perusteilla kaavaa voidaan pitää vanhentuneena. Lisäksi rakentamiskieltojen enimmäiskestoajat asemakaavassa nähdään hyvänä keinona varmistaa kaavaprosessin sujuva eteneminen tavoitellussa aikataulussa.

Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säädökset, luku 7, 64§ - 66§

Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevassa laissa maakuntakaavan rooli vähittäiskaupan suuryksiköiden sijainnin ohjauksessa muuttuisi, koska maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävien suuryksiköiden osoittaminen kuntakaavoituksessa ei enää edellyttäisi merkintää maakuntakaavassa. Laissa ei myöskään esitettäisi enää vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitusta keskustatoimintojen alueen ulkopuolella.

Vähittäiskaupan suuryksikkö voitaisiin osoittaa maakuntakaavassa, yleiskaavassa tai asemakaavassa keskusta-alueiden ulkopuolelle, jos sen lisäksi mitä kaavojen sisältövaatimuksissa muutoin säädetään, huolehdittaisiin, että suunnitellulla alueidenkäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen.

Voimassa olevasta laista poiketen laissa ei enää säädettäisi, että alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä, eikä, että suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Kunnille tulee jatkossakin mahdollistaa kaupan kehittämistä koskeva kaavoitusoikeus ja -monopoli. Myymäläkeskittymän määritelmällä ei saa rajoittaa ja vaikeuttaa kuntien liike- ja kauppakorttelien kehittämistä kuntakaavoituksella, mikäli toisiaan lähelle sijoittuvat myymälät lasketaan yhtenä kokonaisuutena. Lisäksi myymäläkeskittymässä jää epäselväksi, mitä tarkoitetaan usealla erillisellä myymälällä ja lähietäisyydellä.

Tuulivoimalarakentamista koskevat erityiset säädökset, luku 8, 67§ - 69§

Tuulivoimayleiskaavaa koskeviin erityisiin säännöksiin ehdotetaan lisättäväksi tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskeva säännös. Etäisyyden olisi oltava olemassa oleviin asuinrakennuksiin ja yleis- tai asemakaavassa osoitettuihin asuinrakennuspaikkoihin vähintään kahdeksan kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeus, jos tuulivoimayleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Tuulivoimaloiden vähimmäisetäisyyksistä voitaisiin kuitenkin poiketa alueen maanomistajien suostumuksella. Näiden lisäksi maisemavaikutuksia koskevaa sisältövaatimusta tarkennettaisiin.

Tuulivoimaloiden ja asutuksen välisen vähimmäisetäisyyden määrittäminen vähintään kahdeksan kertaa tuulivoimalan korkeus vähentää kuntien mahdollisuuksia kaavoittaa tuulivoimapuistoja alueille, joita ei ole osoitettu maakuntakaavassa. Uusi etäisyyssääntö supistaa merkittävästi ja jopa estää pienempien tuulivoimapuistojen yleiskaavoituksen ja on siten epärealistinen. Lakiluonnoksen ehdotuksen toteutuessa tuulivoimahankkeiden sijoitus perustuisi jatkossa maakuntakaavassa osoitettuihin paikkoihin. Tämä puolestaan vaatisi tiivistä yhteistyötä

maakuntaliittojen kanssa, jotta tuulivoima-alueiden sijoittelupaikkoja voitaisiin osoittaa maakuntakaavassa riittävästi ja täsmennetysti sopiville alueille. Tämä lisäisi painetta ja kaavabyrokratiaa maakuntakaavan ajantasaisuuden säännölliseen päivittämiseen.

Tuulivoimalapuistojen suunnittelu ja tuulimyllyjen sijoittelu perustuu tälläkin hetkellä laajaan vaikutusten arviointiin, jossa tarkastellaan muun muassa melu- ja välkevaikutuksia, maisemallisia kysymyksiä, vaikutuksia luontoon ja elämistöön, sekä ihmisten elinympäristön terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyviä selvityksiä. Nykyisten arviointimenettelyiden rinnalle ei tarvita uusia rajoittavia säännöksiä.

Viitasaaren kaupunki arvioi, että tiukentuvat rajoitukset hidastavat merkittävästi hallitusohjelman tavoitteita uusiutuvan energiantuotannon edistämisestä Suomessa. Lakiin on sisällytettävä mahdollisuus joustaa etäisyysäännöistä tapauskohtaisesti kuntien määrittelemien etäisyyksien mukaan.

Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säädökset, luku 9, 70§ - 71§

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi luku aurinkovoimarakentamista koskevista erityisistä säännöksistä, jossa yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan aurinkovoimalan rakentamisluvan perusteena niillä alueilla, joilla yleiskaavassa on siitä erikseen määrätty. Yleiskaavan tulisi ohjata riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella. Aurinkovoimarakentamista ei saisi osoittaa ojitamattomille luonnontilaisille suoalueille eikä merkittävässä määrin metsämaalle.

Viitasaaren kaupunki näkee hyvänä, että lainsäädännöllä mahdollistetaan rakentamista ohjaavan aurinkovoimaosayleiskaavan laatiminen. Tällä nähdään olevan positiivisia vaikutuksia aurinkovoimaloiden lisääntyvän kasvun myötä.

Voimalan sijoittaminen merkittävässä määrin metsämaalle on puolestaan epämääräinen ilmaisu. Mitä ja minkä suhteen ilmausta ”merkittävässä määrin” arvioidaan: hankekohtaisesti, kunta- tai maakuntakohtaisesti vai valtakunnallisesti?

Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset, luku 10

Viitasaaren kaupungilla ei lausuttavaa luvusta 10

Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa, luku 11, 78§ - 89§

Kaavoitusmenettelyä ja vaikutusten arviointia koskeviin säännöksiin ehdotetaan joitain selkeyttäviä ja sujuvoittavia muutoksia ja lisäksi osa nykyisin maankäyttö- ja rakennusasetuksessa olevista säännöksistä ehdotetaan nostettaviksi lakiin. Lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännös, jonka mukaan asemakaavaa laadittaessa on arvioitava kaavan todennäköisesti merkittävät vaikutukset rakentamisen kustannuksiin.

Kunnan velvollisuudesta laatia kaavoituskatsaus luovuttaisiin ja sen sijaan säädettäisiin, että kunnan olisi pidettävä yleisessä tietoverkossa tietoa myös lähiaikoina vireille tulevista kaavoista, ellei kyse ole vähäisestä asemakaavamuutoksesta. Kaavan vireilletulosta ja valmisteluvaiheen osallistamismahdollisuuksista ilmoitettaisiin siten, kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan, kunnan verkkosivuilla ja velvoitteista ilmoittaa sanomalehdessä luovuttaisiin.

Viitasaaren kaupungille kaavoituskatsaus on merkinnyt avointa ja selkeää viestintää asukkaiden ja osallisten suuntaan meneillään olevista kaava-asioista. Kaavoituskatsauksen korvaaminen verkossa ylläpidettävällä aineistolla vireillä olevista ja vireille tulevista kaavoista on kuitenkin kannatettavaa. Tärkeää on, että kaavoituksesta viestiminen on selkeää ja se antaa asukkaille ja muille osallisille hyvän kokonaiskuvan maankäytön suunnittelun tilanteesta.

Epäselvää puolestaan on, miten asemakaavan laadinnan yhteydessä arvioitavia rakentamisen kustannuksia arvioidaan kaavoitusvaiheessa. Tämä kuormittaa kaavoituksen jo entuudestaan työteliästä selvitysprosessia.

Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä maanomistajan kanssa, luku 12, 90§ - 91§

Lakiin ehdotetaan hallitusohjelman mukaisesti lisättäviksi pykälät asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloitteesta sekä asemakaavan ja yleiskaavan laatimisesta yhteistyössä maanomistajan kanssa.

Maanomistajalla olisi oikeus tehdä kunnalle perusteltu aloite asemakaavan tai suoraan rakentamista ohjaavan yleiskaavan laatimiseksi tai muuttamiseksi omistamalleen alueelle. Kunnan olisi päätettävä aloitteen hyväksymisestä tai hylkäämisestä monijäsenisessä toimielimessään ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään neljän kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta.

Kunta voisi maanomistajan pyynnöstä päättää antaa asemakaavaa, tuulivoimayleiskaavaa, aurinkovoimayleiskaavaa, rantayleiskaavaa tai muun suoraan rakentamista ohjaavaa yleiskaavaa koskevan ehdotuksen maanomistajan laadittavaksi tämän omistamalleen alueelle. Kunnan olisi päätettävä pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä monijäsenisessä toimielimessään.

Viitasaaren kaupunki suhtautuu varauksellisesti ehdotettuihin muutoksiin, jotka koskevat maanomistajien aloitteita asemakaavan ja yleiskaavan laatimiseksi tai muuttamiseksi sekä kaavaehdotusten laatimista maanomistajien toimesta. Maanomistajilla on jo nyt mahdollisuus tehdä kaavoitusta koskevia aloitteita ja tehdä yhteistyötä kunnan kanssa kaavoja laadittaessa. Toimivaa käytäntöä ei pidä vaikeuttaa lisäsääntelyillä ja byrokratialla.

Merialuesuunnittelu, luku 13

Viitasaaren kaupungilla ei kommentoitavaa lukuun 13.

Kansallinen kaupunkipuisto, luku 14

Viitasaaren kaupungilla ei kommentoitavaa lukuun 14.

Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset, luku 15

Viitasaaren kaupungilla ei kommentoitavaa lukuun 15.

Pakkokeinot ja seuraamukset, luku 16

Viitasaaren kaupungilla ei kommentoitavaa lukuun 16.

Kaavan ja muun päätöksen tiedoksiantoa koskevat säännökset, luku 17

Viitasaaren kaupungilla ei kommentoitavaa lukuun 17.

Muutoksenhaku, luku 18, 110§ - 114§

Esityksessä ehdotetaan, että valitusoikeus rajattaisiin asianosaisiin sellaista asemakaavojen osalta, jotka laaditaan voimassa olevan yleiskaavan alueelle yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeamatta. Valitusoikeus ei siis enää olisi mainittujen asemakaavojen osalta kunnan jäsenillä, vaan ainoastaan asianosaisilla eli niillä, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Viranomaisten valitusoikeuksiin ei esitetä muutoksia. Yhdistyksille säädettäisiin valitusoikeutensa säilyttämiseksi velvoite tehdä asemakaavasta muistutus eräitä laissa mainittuja tilanteita lukuunottamatta.

Viitasaaren kaupunki arvioi, että edellä mainituilla muutoksilla on vaikutusta nopeampaan ja sujuvampaan kaavaprosessiin. Muutoksenhakuun tulee selkeä ja oikeudellinen raja valitusoikeudelle, jolla voidaan ehkäistä turhia viivytyksiä. Kaupunki tunnistaa tarpeen kaavaprosessien sujuvoittamiseen ja pitää perusteltuna nopeuttaa asemakaavojen lainvoimaistumista. Toisaalta on myös huomioitava, että lakimuutos saattaa kannustaa tekemään ennakoivia muistutuksia ilman aitoa tarvetta, jotta valitusoikeus säilyy myöhemmässä vaiheessa.

Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset, luku 19

Viitasaaren kaupungilla ei kommentoitavaa lukuun 19.

Erinäiset säännökset, luku 20

Viitasaaren kaupungilla ei kommentoitavaa lukuun 20.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset, luku 21

Viitasaaren kaupungilla ei kommentoitavaa lukuun 21.

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (kaavojen toteuttamislaki)

Alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä myös alueidenkäyttölain muihin pykäliin on tehty muutoksia. Alueidenkäyttölaista aikanaan kaavojen toteuttamista koskevaan lakiin siirtyvässä pykälässä 101 a säädettäisiin maanomistajan oikeudesta saada maakunta-, yleis- tai asemakaavan suojelumääräyksestä johtuvasta rajoituksesta metsätalouden harjoittamiselle kunnalta korvaus, jos rajoituksesta aiheutuu vähäistä suurempaa taloudellista menetystä.

Vähäistä suurempana menetystä pidetään, jos se on vähintään 3000 euroa tai vähintään neljä prosenttia maanomistajan rajoituksenalaisen metsäkiinteistön markkinakelpoisen puuston arvosta, sen mukaan, kumpi laskentaperuste on maanomistajalle edullisempi.

Mikäli AKL-luonnoksen 101 a § tulee voimaan, se vaikuttaa yleis- ja asemakaavakarttojen sisältöön automaattisesti. Kunnilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia korvausten maksamiseen. Lisäksi mahdollinen korvausmenettelyyn liittyvä valmistelu sekä kaava-aineistojen arviointi korvausriskien osalta aiheuttaisi kunnille lisää hallinnollista työtä. Lakikohta aiheuttaa myös lisääntyvien valitusprosessien kautta oikeuskäsittelyihin käytettävän hallintotyön määrää.

Kaava-aineistojen osalta AKL 101 a §:n voimaantulo tulisi aiheuttamaan sen, että osa kaava-alueiden luontotiedoista esitetään jatkossa vain kaavaselostuksessa tai vain enintään kaavakartalla informatiivisena tietona, jotta kuntien korvausvelvollisuuksilta vältytään.

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

Alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä myös rakentamislakiin esitetään muutoksia. Rakentamislakia koskevassa muutosluonnoksessa on esitetty säännös, että aurinkovoimalan sijoittumispaikasta riippumatta pinta-alaltaan yli 10 hehtaarin kokoiset voimalat ei voisi täyttää RakL 46 § mukaisia sijoittamisen edellytyksiä suunnittelutarvealueella. Säännös tarkoittaisi sitä, että tämänkokoisen aurinkovoimalan rakentaminen edellyttäisi aina joko asemakaavan tai AKL 9 luvussa tarkoitetun aurinkovoimarakentamista ohjaavan yleiskaavan laatimista

Lakiin osoitettu pinta-alan määritelmä ei ole aivan tarkoituksenmukainen, riippuen voimalan sijoituspaikasta. Esimerkkinä kymmenen hehtaarin kokoinen aurinkovoimala taajamassa on jo merkittävää rakentamista, mutta taajaman ulkopuolella, esimerkiksi entisellä turvetuotantoalueella vaikutukset ovat huomattavasti vähäisempiä. Tästä syystä Viitasaaren kaupunki esittää, että pinta-alamääritelmää tarkastellaan vielä uudelleen.

Oheismateriaali:

- Kuntaliiton diat: Alueidenkäyttölaki, Kuntien kannalta keskeisiä nostoja HE-luonnoksesta
- Ympäristöministeriön diat alueidenkäyttölain uudistamisesta 6.6.2025

Lisätiedot: Rakennusarkkitehti Riina Pietarila, puh. 040 571 1865, riina.pietarila@viitasaari.fi, kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Viitasaaren kaupunginhallitus päättää antaa oheisen lausunnon koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki.

Päätös

Viitasaaren kaupunginhallitus hyväksyi lausunnon yksimielisesti.

Merkitään pöytäkirjaan, että kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen esitteli asiaa kokouksessa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lausunto lausuntopalveluun